

KONCEPCIÓ

a használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény felülvizsgálatára

A szellemi tulajdon védelmére 2013-ban elfogadott nemzeti stratégia (a Jedlik-terv)¹ a belföldi iparjogvédelmi oltalomszerzés esélyeinek javítása érdekében stratégiai célként határozta meg a használatiminta-oltalmi rendszer továbbfejlesztési lehetőségeinek feltérképezését és az ügyfelek igényeihez igazodó finomhangolását.

A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH) a használatiminta-oltalmi szabályozás lehetséges módosítására vonatkozóan 2015 novemberében indított szakmai-társadalmi konzultáció során beérkezett észrevételek alapján kialakította *a használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény* (Hmtv.) felülvizsgálatának koncepcióját.

A Hmtv. módosításának lehetséges irányait a kérdőív öt fő téma köré csoportosítva vizsgálta, és a koncepció is ezt a tematikát követi, a következő kérdéskörök kiemelésével:

1. a használatiminta-oltalom tárgya;
2. a megkövetelt alkotói szint és a technika állása;
3. a használatiminta-oltalmi eljárás jogi szabályozása;
4. a kettős oltalom kizárása;
5. jogérvényesítéssel összefüggő kérdések;
6. egyéb javaslatok.

1. A használatiminta-oltalom tárgya

A használatiminta-oltalom tárgya tekintetében a Hmtv. a minta oltalmazhatóságának fogalmi előfeltételeként szabja meg, hogy az valamely tárgy kialakításában, szerkezetében vagy elrendezésében testesüljön meg. A törvény a minta fogalmát nem szűkíti ugyan a használati tárgyakra, de nem terjeszti ki a szabadalmi jogban szélesen értelmezett termék fogalmára sem – miközben kizárja az eljárásokat és alkalmazásokat a használatiminta-oltalomból. A használati minta mint szerkezeti, kialakítási vagy elrendezési megoldás a hatályos szabályozás szerint tehát csak valamely tárggyal – azaz határozott alakú, megragadható fizikai egységgel – összefüggésben, arra vonatkozóan értelmezhető.

A minta fogalmának tehát egyik lényegadó ismérve a határozott alak megléte, és ennél fogva a késztermék alapján való utánozhatóság: a mintát különösen azért kell jogi védelemben részesíteni, mert – az eljárásokkal vagy a know-how kategóriájába sorolható egyéb megoldásokkal ellentétben – a minta a termék forgalomba hozatala után lényegében nem tartható titokban (azaz az oltalomnak nincs ilyen alternatívája), a forgalomba hozott

¹ Elfogadta a 1666/2013. (IX. 23.) Korm. határozat a szellemi tulajdon védelmére irányuló nemzeti stratégia elfogadásáról és a végrehajtásával összefüggő feladatokról.

termék ugyanis a kialakítás, a szerkezet, a részek elrendezése alapján könnyen megismerhető. Az eddigi felfogás szerint – határozott alak hiányában – nem tekinthetők mintának a porok és folyadékok, amit a szerkezetük vagy összetételük késztermékből való visszafejtésének lehetetlensége is indokolt, hiszen az utánozhatóság veszélye náluk kevésbé vagy egyáltalán nem állt fenn.

A Hmtv. felülvizsgálata kapcsán az a kérdés fogalmazódott meg, hogy a törvény megalkotása óta bekövetkezett technikai változások tükrében a vegyi úton előállított termékek (vegyületek, anyagkeverékek, biológiai objektumok, illetve gyógyszerek és élelmiszerek) esetében fellelhetőek-e a használati minta fogalmi elemei, illetve – amennyiben nem – szükséges-e bővíteni velük az oltalom tárgyát képező minták meghatározását.

A Hmtv. felülvizsgálata érdekében lefolytatott nyilvános konzultációra bocsátott kérdőív abból indult ki (a kérdőívre érkezett válaszok pedig azt erősítették meg), hogy a használatiminta-oltalom törvényi definíciójába jelenleg nem érthetőek bele a vegyi termékek, noha kizárásuk közvetett módon valósul meg, vagyis a törvényt szöveg értelmezéséből adódik.

A válaszadók megosztottak voltak abban a tekintetben, hogy az oltalomban részesíthető minta definíciója bővítésre szorul-e: többen a kizárások fenntartása mellett érveltek (akár azok kifejezett törvényi megfogalmazásával), mások kibővítenék a vegyi termékekkel a meghatározást. Egy másik bővítési irányként merült fel a használatiminta-oltalom tárgyának az eljárásokra való kiterjesztése, még sarkosabb vélemények szerint pedig a szabadalmi és a mintaoltalom tárgyait azonosan kellene meghatározni. A középutat képviselő álláspont szerint létezik ugyanakkor egy olyan köre az oltalomból jelenleg kizárt termékeknek, amelynél a mintaoltalomból való kizárás jogpolitikai indokai nem állnak fenn, és így a minta definíciójába való felvételük lehet szükséges: ebbe a kategóriába tartoznak az ún. anyagkompozíciók, a több eszközből álló rendszerek, a kisebb műszaki újítást megvalósító eljárások és az egyszerűbb alkalmazások.

A használatiminta-oltalom gazdaságban betöltött szerepét szemlélve ahhoz fűződik nyomósabb érdek, hogy az ne legyen megszerzhető minden olyan megoldásra, amely szabadalmi oltalom tárgyát is képezheti. Nem kívánatos, hogy a használati minták oltalma egyfajta „kis szabadalomként” funkcionáljon: az érdemi hatósági vizsgálat nélkül megszerzhető, rövidebb ideig fenntartható kizárólagos jog intézményét – az oltalom sajátos tárgyát mint *differentia specificá*-t megőrizve – célszerűbb az egyszerűen reprodukálható, tárgyi jellegű megoldások számára biztosítani, a generikus gyógyszeripart pedig nem terhelni további, érdemben vizsgálatlan monopoljogokkal. Az ún. anyagkompozíciók kapcsán ugyanakkor nehéz lenne megfelelő és pontos (jogbizonytalanságot nem okozó és nem önkényes) határvonalat húzni a használati mintának tekinthető anyagok és a minta fogalmába nem tartozó tárgyak között.

A fentiek alapján célszerűnek tűnik a törvényi szabályozás kiigazítása

- egyfelől az oltalom tárgyát képező minta-definíció **bővítésével** olyan módon, hogy a „tárgy” szó tág értelmezése alapján abba beletartozhassanak *a berendezések és a több eszközből álló rendszerek*, amelyek jelenleg explicit vagy implicit módon kizártak a használatiminta-oltalomból;
- másfelől a Hmtv. 1. §-ának (2) bekezdésében található rövid példálózó felsorolás kiegészítése **az oltalmi tárgyak köréből kifejezetten kizárt vegyi termékekkel** (lefedve a gyógyszerkészítmények és gyógyszerhatóanyagok teljes spektrumát, ideértve a szintetikus vagy szemiszintetikus gyógyszereket is).

2. A megkövetelt alkotói szint (feltalálói lépés) és a technika állása

a) A konzultáció során az SZTNH-hoz beérkezett vélemények többsége egyetértett abban, hogy szükség van a szabadalmaztatható találmányoknál alkalmazandó, a feltalálói tevékenység [*a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény* (Szt.) 4. § (1) bek.] megállapításához megkövetelt alkotói szinttől való eltérés fenntartására a „feltalálói lépés” meghatározása kapcsán, tekintettel arra, hogy a használatiminta-oltalom egyik lényegi funkciója és az oltalmi forma létjogosultságának fontos eleme a szabadalmazható találmányoknál valamivel alacsonyabb szintű innovatív megoldásokra való oltalomszerzés lehetőségének biztosítása.

A megkövetelt alkotói szintek közötti különbség fenntartásával kapcsolatban ugyanakkor aggályok is felmerülnek, amelyeket mind a német, mind az osztrák mintaoltalmi jog úgy orvosolt, hogy megszüntették a feltalálói tevékenység és a feltalálói lépés kettősségét, és a szabadalmi jogi „nem nyilvánvalóság” kritériumának alkalmazását írták elő a használati minták oltalma kapcsán is. Egyrészt látni kell azt, hogy a két típusú oltalom – az oltalmi időtől eltekintve – ugyanolyan terjedelmű és hatályú kizárólagos jogot nyújt, így az alacsonyabb küszöb olyan megoldásokat is kivonhat a közkinccs köréből, amelyek szakember számára nyilvánvalóak lennének ugyan (és így nem részesülhetnének szabadalmi oltalomban), de a mesterségben járatos személy számára nem (és így használatiminta-oltalom szerezhető rájuk). Másfelől figyelmet érdemel az is, hogy a szabadalmazhatósághoz szükséges feltalálói tevékenység szintjének viszonylag alacsony meghatározása (az ún. „*problem-solution approach*” alkalmazásával, amely a találmányhoz legközelebb álló anterioritás módosításának vagy más anterioritásokkal való kombinációjának nyilvánvalóságához valamilyen ezekre irányuló, bennük rejlő motivációt is feltételez) azt eredményezi, hogy a „szakember” és a „mesterségben járatos személy” kategóriája egyre nehezebben különböztethető meg egymástól.

A fentiek alapján felmerül a kérdés, hogy lehetséges-e egyáltalán értelmezhető különbséget tenni a feltalálói tevékenység és a feltalálói lépés kategóriái között, és ha igen, akkor milyen módon lehetne a mesterségben járatos személy képességeit olyan módon

meghatározni, hogy az ne eredményezze triviális mintaoltalmak keletkezését. A szakember és a mesterségben járatos személy zsinórmértékének összevonása nem talált ugyan támogatásra a válaszadók körében, annak a szükségessége azonban aligha vitatható, hogy a mesterségben járatos személy tudásszintje a jelenlegi bírósági gyakorlat által igen alacsonyan meghatározott mértéknél magasabbra kerüljön.

A kétféle kategória fenntartása esetén is kívánatos tehát, hogy **a feltalálói lépés törvényi fogalma egy olyan mondattal egészüljön ki, amely alapján egyértelmű, hogy a minta nyilvánvalósága nem zárható ki pusztán amiatt, mert a technika állása kettő vagy több forrást, illetve idegen nyelvű forrásokat is tartalmaz.**

b) A mintaoltalom előfeltételeinek másik lényeges különbsége szabadalmakhoz képest a technika állásához tartozó anterioritások körének eltérő meghatározása. Ez a különbség azt is eredményezheti, hogy egy világviszonylatban nem új (és ezért nem szabadalmazható) megoldás használati mintaként Magyarországon mégis oltalomban részesülhet (pl. ha a nyilvános gyakorlatbavétel külföldön történt). A Hmtv. megalkotása óta eltelt időszak technológiai fejlődésére és az információs társadalom sajátosságaira, valamint az európai integráció és a nemzetközi trendek piaci liberalizációs eredményeire is figyelemmel célszerűnek tűnik legalább ezt az eltérést megszüntetni, azaz **a technika állásának törvényi definícióját az Szt.-ben foglaltakhoz hasonlóan szabályozni** (még az alkotói szint különbségének fenntartása esetén is) – **a türelmi idő intézményének megtartásával**, amely megfelelő eszközt jelent a használati minták oltalmára támaszkodó ügyfelek tudatossági szintjében mutatkozó hiányosságok ellensúlyozására. Ennek megfelelően bármilyen, a bejelentési napot megelőző nyilvánosságra jutás újdonságrontó lenne a használati minták esetében is – a hat hónapos türelmi időn belül a bejelentő vagy jogelődje részéről (vagy a vele szemben elkövetett jogsértés eredményeképpen) történő nyilvánosságra jutás kivételével.

3. A használatiminta-oltalmi eljárás jogi szabályozása

A konzultáció során a szakmai válaszadók jelentős többsége a használatiminta-oltalom megszerzésére vonatkozó eljárási szabályokkal kapcsolatban azt az álláspontot képviselte, hogy a hatályos szabályozás nem kellően átlátható, és a teljes használatiminta-oltalmi eljárást a Hmtv.-ben kellene szabályozni – az eljárási kedvezmények teljes vagy részleges fenntartása mellett.

Látni kell ugyanakkor, hogy nem feltétlenül célszerű e tekintetben koncepcionálisan eltérni a hatályos – és az egész iparjogvédelmi szabályozásra jellemző – szabályozás struktúrájától, vagyis az Szt. eljárási rendelkezéseinek mögöttes szabályozásként való alkalmazásától, amelyhez képest csupán az eltérések vannak meghatározva. Ez kodifikációs szempontból azzal az előnnyel is jár, hogy a főbb eljárási szabályok egyetlen jogszabályban találhatóak, amelyeknek a megváltozása nem jár számos jogszabály párhuzamos módosulásával, kiküszöbölve a hibalehetőségeket és az indokolatlan eltérések megjelenését az eljárások menetében. A normavilágosság ugyanakkor megköveteli, hogy az ügyfelek számára

egyértelmű legyen: az adott ügyben pontosan melyik jogszabályhelyeket kell alkalmazni, így a Hmtv. felülvizsgálata során indokolt lehet **világosabban meghatározni a mintaoltalmi eljárás eltéréseit**, pl. azok egy helyen való felsorolásával.

A mintaoltalmi eljárások eltéréseinek egyik fő potenciális területe a szabadalmi eljárásokra jellemző eljárási kedvezmények köre. Tekintettel arra, hogy a szabadalmaknál rövidebb ideig fenntartható használatiminta-oltalom teljes körű vizsgálaton nem átesett bejelentés alapján keletkezik, valamint arra, hogy ennek az oltalmi formának a vonzereje éppen az eljárás egyszerűségében és gyorsaságában rejlik, a határidőkkel (és azok hosszabbításával) kapcsolatos eljárási kedvezmények fenntartása mintaoltalmi ügyekben nem tűnik szükségesnek. A szabályozás felülvizsgálatáról szóló konzultáció eredményeinek fényében ugyanakkor úgy tűnik, hogy az eljárásnak az ügyfél mulasztása ellenére való folytatását lehetővé tevő kérelem jogintézményének megszüntetése nem indokolt a mintaoltalmi eljárásban.

4. A kettős oltalom kizárása

A Hmtv. hatályos szabályai alapján [28. § (2) bekezdés és 21. § (2) bekezdés] származtatás esetén a mintaoltalmi bejelentést visszavontnak kell tekinteni, a mintaoltalmat pedig a keletkezésére visszaható hatállyal megszüntnek kell tekinteni, ha jogerős határozattal szabadalmat adnak arra a szabadalmi bejelentésre, amelyet a mintaoltalmi bejelentésből származtattak, illetve amelyből a mintaoltalmi bejelentést származtatták. Mivel a törvény nem rendelkezik kivételekről, a használatiminta-oltalom megszűnése akkor is bekövetkezik, ha a szabadalom és a használatiminta-oltalom eltérő oltalmi körrel kerül megadásra (pl. a minta egy termékre, a szabadalom pedig egy eljárásra vonatkozik).

A kettős oltalom tilalma azonban abban az esetben nem érvényesül, amikor az ugyanazon a napon benyújtott szabadalmi és mintaoltalmi bejelentések rendelkeznek azonos tárgykörrel. Mivel az egy napon érkezett bejelentések között a hatályos szabályozás nem állít fel rangsort, ilyen esetben a két oltalom párhuzamos fennállásának nincs elvi jogi akadálya. Ugyanígy nem kizárt a párhuzamos oltalom fennállása két azonos tárgyú és azonos napon benyújtott nemzeti szabadalmi bejelentés, valamint az európai és a nemzeti szabadalmak viszonylatában sem.

Minderre tekintettel a kettős oltalom származtatás esetén érvényesülő szigorú tilalmának fenntartása nem tűnik megfelelően alátámaszthatónak sem dogmatikai, sem jogpolitikai indokok mentén. Ugyanakkor a **párhuzamos oltalom megengedése** esetén biztosítani kell, hogy az azonos tárgyra szerzett oltalmak egyikének megsemmisítésére irányuló eljárásban hozott jogerős döntés ítélt dolognak (*res iudicata*) minősüljön, így a másik – részben vagy egészben azonos oltalmi körrel bíró – oltalom érvényességével kapcsolatos eljárásban az abban foglaltak már ne legyenek vitathatóak. Az oltalomképességi feltételek különbözőségeiből következően ez nem azt jelenti, hogy a két oltalom érvényességével

kapcsolatban feltétlenül ugyanaz az eredmény születik, az első eljárásban született döntés megállapításai azonban a második eljárásban már nem vitathatóak.

5. Jogérvényesítéssel összefüggő kérdések

A Hmtv. hatályos szabályai szerint a használatiminta-oltalmi eljárásban hivatali vizsgálat és a köz által gyakorolt kontroll (észrevétel vagy felszólalás) nélkül szerzhető kizárólagos jog a mintára. Ez azt jelenti, hogy akár a technika állásához tartozó megoldások is kivonhatók a közkincs köréből az oltalom fennállásának idejére (amíg meg nem semmisítik az oltalmat), és nem zárható ki a visszaélészerű oltalomszerzés és jogérvényesítés lehetősége, ami akár a jogszerűen tevékenykedő versenytársak polgári jogi és büntetőjogi eszközökkel való fenyegetését is eredményezheti.

Jelenleg a megalapozatlan oltalmakkal szembeni fellépés egyetlen eszköze a megsemmisítési eljárás, amely csak az SZTNH előtt indítható meg. Egyrészt azonban a megsemmisítési eljárás megindítása sem polgári, sem büntető ügyekben nem jár automatikusan a bitorlás (vagy iparjogvédelmi jogok megsértése) miatt indult bírósági eljárás felfüggesztésével; másrészt a megsemmisítési kérelem ténybeli alapjának összeállítása időigényes, büntető ügyekben pedig gyakran csak a nyomozó hatóság intézkedéséből értesül a gyanúsított a vele szemben indult eljárásról. Az eljárási, valamint a jogérvényesítésre vonatkozó más szabályok módosításával vélhetően csökkenteni lehet a megalapozatlan oltalmak alapján való visszaélészerű fellépés kockázatát.

a) A fentiekre tekintettel indokolt mindenekelőtt a mintaoltalom megsértése miatt indított **polgári jogi bírósági eljárások felfüggesztésének kötelező előírása** abban az esetben, ha az alperes – kellő időben, azaz nem visszaélészerűen vagy indokolatlan késlekedéssel, a döntéshozatali szakaszt megelőzően – igazolja a bíróság előtt, hogy az oltalom megsemmisítését kezdeményezte. A b) pontban megfontolásra javasolt írásos oltalmazhatósági vélemény intézménye szintén csökkentheti a visszaélészerű jogérvényesítés kockázatát, hiszen aki ilyennel rendelkezik, az vélhetően nem a vizsgálat hiányára alapozza az oltalom fennállását. Ebből kiindulva támogatható az az elképzelés is, hogy **a bitorlási eljárás felfüggesztése ne kötelező, csupán lehetőség legyen a bíróság számára abban az esetben, ha a jogosult rá nézve kedvező oltalmazhatósági véleménnyel rendelkezik**, és ezt a perben be is nyújtja.

b) A szabadalmi eljárásból ismert írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatói jelentéshez hasonló, az SZTNH által kérelemre elkészített **oltalmazhatósági vélemény** megfelelően ellensúlyozhatja a használatiminta-oltalom részlegesen vizsgált jellegét (azaz az újdonság és a feltalálói lépés vizsgálatának hiányát). A szabadalmi eljárásban 2005 óta érhető el ez a lehetőség a bejelentők részére, és a tapasztalatok alapján hasznos segítséget nyújt az oltalomszerzési stratégia kialakításához. Indokolt tehát – az SZTNH rendelkezésre álló erőforrásainak, valamint a jogintézmény vonzerejét és a pénzügyi fenntarthatóságot egyaránt

szem előtt tartó költségvetési szempontoknak a figyelembevételével – megfontolni az oltalmazhatósági véleménynek a mintaoltalmi eljárásban történő bevezetését, a fentieknek megfelelően a bitorlási eljárás felfüggesztésével kapcsolatos kiemelt szerepben. Emellett az ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálása esetén is hatékonyan segíti a bírói mérlegelést, ha a kérelmező (felperes) az oltalom megalapozottságát alátámasztó újdonságkutatói jelentést tud benyújtani.

Az oltalmazhatósági vélemény igénylése és elkészítése a mintaoltalom iránti eljárástól elkülönülő, opcionális, a bejelentő vagy jogosult által kezdeményezett eljárást jelentene (ezt erősítené az a jellemzője is, hogy akár a megadást követően is lehet ilyen jelentést kérni), így a mintaoltalom megadására irányuló eljárás befejezését nem késleltetné. Az oltalmazhatósági véleményt a mintaoltalom megadásának meghirdetését követően – a mintaoltalmi bejelentéshez és az ahhoz kapcsolódó nyilvános iratokhoz hasonlóan – bárki megtekinthetné. Ennek eredményeképpen egy olyan mintaoltalom alapján, amellyel kapcsolatban egy negatív tartalmú oltalmazhatósági vélemény áll rendelkezésre, kisebb valószínűséggel indulnának visszaélészerű bitorlási perek.

c) A koncepció nem változtat a bitorlási és a megsemmisítési eljárás fórumának elkülönülésén (az ún. bifurkáción). Megfontolandó ugyanakkor annak a lehetőségnek a megteremtése, hogy **a bíróság összevonhassa (egyesíthesse) az SZTNH megsemmisítési eljárásban hozott határozatának felülvizsgálatára irányuló nemperes eljárást és az érintett mintaoltalom alapján indított bitorlási eljárást**, ha a két eljárás ugyanazok között a felek között folyik. Ennek a lehetőségnek a megteremtése esetén természetesen módot kell találni arra, hogy a megváltoztatási kérelem nyomán induló nemperes eljárás megfelelően becsatornázható lehessen a peres eljárásba.

d) A koncepció – támaszkodva a nyilvános konzultáció eredményeire is – **nem tartja a használatiminta-oltalom rendeltetésével és jellegzetességeivel összeegyeztethetőnek a megadás utáni (post-grant) felszólalás, a halasztott vizsgálat vagy az észrevétel bevezetését**, sem pedig ezek beépítését a jogérvényesítés rendjébe. A megadás utáni érdemi vizsgálat válfajai lényegileg nem különböznenek a megsemmisítési eljárástól, az észrevétel lehetőségének megnyitásához pedig szükségessé válna a bejelentés közzététele (és ez ehhez kapcsolódó ideiglenes oltalomról való rendelkezés), ez pedig a mintaoltalmi eljárás egyszerűsége és gyorsasága ellen hatna.

Az oltalom utólagos „érvényesítésének” megkövetelése ezzel szemben nem a megadási eljárás egyszerűségét és gyorsaságát, hanem a jogintézmény vonzerejét szüntetné meg, hiszen az iparjogvédelmi jogok olyan negatív szerkezetű jogviszonyokat keletkeztetnek, amelyek elsősorban a bitorlás elleni fellépés lehetősége miatt tekinthetőek élőnek, ennek híján pedig valódi értékkel nem rendelkeznek – így „érvényesítés” nélkül a mintaoltalom csupán egy üres héj lenne, míg az utólagos vizsgálat megkövetelése esetén a használati mintákra szerzhető jogok nem járnának lényeges előnyökkel a szabadalmazáshoz képest.

A megadott oltalmak bizonyos mértékű erősítése irányába hatna ugyanakkor, ha a mintaoltalmi bejelentés érdemi vizsgálata körébe tartozó szempontokat a Hmtv. 35. §-a úgy bővítené, hogy azok az újdonság és a feltalálói lépés kivételével minden lényeges kérdésre kiterjednének. **Az érdemi vizsgálat körének kiterjesztése** különösen az alábbi két új szempont beépítését jelentené:

- **a bővítő értelmű módosítás Szt.-ben is megjelenő tilalmának érvényesítését**, azaz annak vizsgálatát, hogy a bejelentő által benyújtott módosítás(ok) nem jár(nak) olyan tartalom bevitelével, amelynek eredményeképpen a mintaoltalmi bejelentés tárgya bővebb lesz annál, mint amit a bejelentés napján benyújtott bejelentésben feltártak;²
- **annak vizsgálatát, hogy a bejelentőt az igényelt elsőbbség megilleti-e**, azaz nem csupán arra terjedne ki a vizsgálat, hogy az elsőbbséget (formailag) szabályszerűen igényelték-e, hanem arra is, hogy az elsőbbségi irat(ok) tartalma alkalmassá teszi-e őket az elsőbbség megalapozására.

e) A **megsemmisítési eljárás gyorsított lefolytatására** a hatályos szabályok is lehetőséget adnak (az Szt. szabályainak megfelelő alkalmazása révén) – az eljárási szabályok részleges átstrukturálásával pedig (ld. a 3. pontot) ennek mikéntje is átláthatóbbá válhat.

f) Korántsem egyértelmű, hogy az érvényesség szempontjából kulcsfontosságú oltalomképeségi feltételek érdemi vizsgálata nélkül megszerzett kizárólagos jog megsértése esetére indokolt-e a büntetőjogi szankció fenntartása. Szem előtt tartva azt is, hogy sem a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás (TRIPS Megállapodás)³, sem pedig a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK parlamenti és tanácsi irányelv nem ír elő ilyen kötelezettséget, a koncepció **a használatiminta-oltalom bitorlásának dekriminalizációjára** tesz javaslatot. A büntetőjogi fenyegetettség megszüntetése nem járna a polgári jogi eszköztár csorbulásával, ugyanakkor megfelelően tükrözné, hogy a megadott használatiminta-oltalom nem feleltethető meg egy az egyben a szabadalom jogintézményének – az oltalmi idő különbségétől eltekintve sem.

6. Egyéb javaslatok

a) A koncepció a szabadalmi és a használatiminta-oltalmi eljárásban fizetendő bejelentési és fenntartási díjakhoz igazodva bevezetésre javasolja **az oltalmazhatósági vélemény kedvezményes díját a feltaláló és a bejelentő személyének azonossága esetén**. Kedvező tapasztalatok esetén a későbbiekben ez a kedvezmény a szabadalmi eljárásban is alkalmazásra kerülhet az írásos véleménnyel kiegészített újdonságkutatási jelentés kapcsán.

² A tapasztalatok szerint a használatiminta-oltalmak megsemmisítésének gyakori oka a bővítő értelmű módosítás.

³ A Kereskedelmi Világszervezet létrehozó Marrakesh-i Egyezmény C) mellékletét képező, a Szellemi Tulajdonjogok Kereskedelmi Vonatkozásairól szóló Megállapodás, Magyarországon kihirdette az 1998. évi IX. törvény

b) A hatályos mintaoltalmi szabályozás az Szt.-vel egyezően kiterjeszti az oltalom körét az igénypontokban meghatározott jellemzőkkel egyenértékű (ekvivalens) megoldásokra is. A két megoldás azonban nem tekinthető azonosnak, hiszen ezt a tág oltalmi kört szabadalmak esetén az oltalomképesség érdemi vizsgálata ellensúlyozza, és további korlátok közé szorítja az Szt. 24. §-ának (3) bekezdésében foglalt értelmezési szabály. Az egyenértékű jellemzőkre vonatkozó anyagi jogi rendelkezések közötti összhang megteremtése érdekében a koncepció – a konzultáció során kapott válaszokból is merítve – **az Szt. hivatkozott igénypont-értelmezési szabályának beépítését javasolja a Hmtv.-be.**